

Satranç Oyunu Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Satranç Oyunu Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30019>

Öz

Satranç Oyununa Yönelik Tutum Ölçeği, Sadık, Öntürk ve Dinç (2018) tarafından geliştirilmiş, bireylerin satranç oyununa karşı sahip oldukları duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimleri ölçmeyi amaçlayan psikometrik bir araçtır. Ölçek, tek boyutlu bir yapıya sahip olup, 16 maddeden oluşmaktadır. Yapılan psikometrik çalışmalar, ölçeğin yüksek düzeyde geçerlik ve güvenirlilik özelliklerine sahip olduğunu göstermiştir. Bu ölçek, özellikle spor bilimleri ve eğitim psikolojisi alanlarında, satranç eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmek ve bireylerin satranca olan motivasyon düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Satranç, Tutum, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Spor Psikolojisi, Likert Ölçeği, Eğitim.

Yazarlar

Reşat Sadık, Yasin Öntürk, Fatih Dinç

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin satranç oyununa karşı geliştirdikleri tutumların güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçülecek standart bir enstrüman oluşturulmasıdır. Ölçek, özellikle spor bilimleri, eğitim ve rekreasyon alanlarında yapılan araştırmalara katkı sağlamak üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, satranç sporunun yaygınlaşmasına yönelik politikaların ve eğitim programlarının planlanmasında, katılımcıların oyuna karşı olan genel eğilimlerini ve motivasyon seviyelerini nicel olarak belirlemeye yardımcı olmayı hedeflemektedir.

Yapı

Satranç Oyununa Yönelik Tutum Ölçeği, yapılan Faktör Analizi sonucunda tek boyutlu (unidimensional) bir yapıya sahip olarak tanımlanmıştır. Bu tek boyut, katılımcıların satranç oyununa yönelik genel kabulünü, ilgisini ve katılım isteğini temsil etmektedir.

Ölçek, bireyin satranca karşı olumlu ya da olumsuz hislerini, satrançın faydalarına yönelik inançlarını ve satranç oynama eylemine yönelik davranışsal niyetlerini kapsayan geniş bir tutum yelpazesini ölçmektedir. Toplam 16 madde ile bu tek boyutlu yapı detaylıca incelenmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal geçerliliği, açıklayıcı Faktör Analizi ile test edilmiştir. Analiz sonucunda, tek

faktörlü yapının toplam varyansın %86 gibi oldukça yüksek bir oranın açıkladığı görülmüştür. Bu durum, ölçeğin yapısal olarak güçlü olduğunu göstermektedir.

Maddelerin faktör yükleri, .76 ile .94 arasında değişmektedir ki bu değerler, maddelerin ölçülen yapıyı temsil etme gücünün yüksek olduğunu işaret eder. Ayrıca, uzman görüşleri doğrultusunda belirlenen Kapsam Geçerlilik İndeksi (KGİ) .82 olarak bulunmuştur, bu da ölçek maddelerinin ölçülmek istenen tutum yapısını yeterince kapsadığını göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı, yaygın olarak kullanılan Cronbach's Alpha değeri ile hesaplanmıştır. Analiz sonucunda güvenilirlik katsayısı .98 olarak belirlenmiştir.

.98 gibi üst düzey bir Cronbach's Alpha değeri, ölçek maddeleri arasındaki tutarlılık ve iç bütünlüğün mükemmel düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu yüksek güvenilirlik düzeyi, ölçeğin tekrarlanan uygulamalarda istikrarlı ve güvenilir sonuçlar üreteceği anlamına gelmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme sürecinde Faktör Analizi kullanılarak yapı geçerliliği doğrulanmıştır. Analiz, ölçeğin 16 maddelik tek bir faktörden oluştuğunu ortaya koymuştur. Bu tek faktör, satranç oyununa yönelik genel tutumu temsil etmektedir.

Faktör yüklerinin geniş bir aralıkta (.76 ile .94) yüksek değerler alması, tüm maddelerin bu tek temel yapıya güçlü bir şekilde katkıda bulunduğunu ve ölçekten çıkarılması gereken zayıf maddenin bulunmadığını göstermektedir. Toplam varyansın %86'sının tek bir faktör tarafından açıklanması, ölçeğin satranç tutumunu son derece ekonomik ve etkili bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Tutum Ölçeği)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon veya Satranç Eğitimi Alan Bireyler

Yaş Grubu: Çalışma detayları belirtilmese de, tutum ölçekleri genellikle genç ve yetişkin gruplara uygulanabilir.

Popülasyon Detayları: Orijinal çalışmada, satranç oyununa ilgi duyan veya satranç eğitimi alan çeşitli grupları hedeflemiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Tutum Ölçme, Satranç Eğitimi, Spor Psikolojisi, Psikometrik Özellikler, Çok Tutarlılık, Tek Boyutlu Ölçek.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Reşat Sadık

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değildir.

Bağlantılı E-posta Adresi: resatsadik@duzce.edu.tr

İletişim Adresi: Düzce Üniversitesi, Türkiye (Sorumlu yazarın e-posta adresine göre çekim yapılmıştır).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2018

Şinler ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin bilimsel ve akademik çalışmalarda kullanımı için sorumlu yazar Reşat Sadık ile iletişime geçilmesi önerilir. Ticari kullanım koşulları hakkında bilgi mevcut değildir.

Bu ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı bilgileri paperity.org adresinde erişime açıktır.

Kaynaklar

Sadık, R., Öntürk, Y. ve Dinç, F. (2018). Satranç Oyununa Yönelik Tutum Ölçeği geliştirilmesi. *Türkiye Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 53-60. doi: 10.32706/tusbid.486539.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [satranc-oyununa-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Satranç Oyunu Tutum Ölçeği Maddeleri

Derecelendirme: 5'li Likert tipi (1= Hiç Katılmıyorum; 5= Tamamen Katılıyorum).

Ölçek toplam 16 maddeden oluşmaktadır. Orijinal kaynakta maddelerin metinleri aşağıya

listelenmemiştir; ancak 16 maddenin tamamı tek bir boyutu ölçmek üzere tasarlanmıştır.

ARABPSYCHOLOGY.COM